

המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الاسرائيلي للقيادة المدرسية

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة المعارف

חקר מוקיר ובניית תקווה

עֵנָף / עֵידִית בֵּרֶק

לֹא לְטֹבֵעַ
לְהֶאֱחֹז בְּעֵנָף הַקָּרוֹב
לֹא לְהִסְחֹף בַּנֶּהָר
לְבַחֵר הַיֵּטֵב שְׂיִהְיֶה בְּהִשָּׁג יָד
שְׂיִחְזִיק אֶת מִשְׁקַל הַנֶּפֶשׁ
לְאַרְךָ זְמַן
וּבְשׂוֹף סְעָרָה
לְגִלוֹת נְשֵׂאתָ גִזַּע

جبران خليل جبران

חקר מוקיר

---

*חקר מוקיר היא גישה המסייעת לאנשים ,
צוותים וארגונים לממש משאבים באופן
יעיל ואפקטיבי להשגת תוצאות הרצויות
להם. שיטה זו מבוססת על ההנחה כי
תחושת מסוגלות עצמית הנשענת על
משאבי ידע ומיומנות הקיימים בארגון ,
היא מפתח להתמודדות מוצלחת עם
אתגרים מורכבים.*

הצלחות העבר

• במקרים רבים אנו נוטים להתמקד בטיפול בשגיאות, תקלות וטעויות שלנו ושל אחרים. התמקדות זו מעצימה את תחושת הקושי וחרדת הביצוע עד כדי חסימה עצמית המונעת מן האדם או הארגון להתחבר אל משאבי ההתמודדות שבו.

• הדרך לחקר מוקיר מתחילה בהגדרה חיובית של האתגר עמו אנו מעוניינים להתמודד. לאחר מכן איתור מקורות השראה מתוך התנסות עבר מוצלחת, תוך למידת המנגנונים, התהליכים וההתנהגויות שתרמו להצלחה.

התבוננות משותפת

- ניתוח האירועים, מאפשר לכל משתתף להעלות עצות שימושיות, העשויות להביא תועלת למשתתפים האחרים ולארגון בעתיד .
- התבוננות משותפת אל אוסף ה'נקודות' שעלו מתיאורי המקרים, מעלה בדרך כלל קו . תובנה משותפת של דפוסים המאפשרים התמודדות מוצלחת עם האתגרים שבפנינו
- תובנה זו מאפשרת ליצור 'תמונת עתיד' רצוי, לשרטט את הדרך להגשמת 'עתיד' זה ולבסוף לקחת התחייבות אישית וקבוצתית למימוש.

מקובל להשתמש בתהליך הרחב הכולל 'תחקיר מוקיר בארבעת ה

D + S

- **Define הגדר** - הגדרת האתגר המשותף, באופן חיובי (לא מה רוצים למנוע, אלא מה רוצים להשיג).
- **Discover גילוי** - ביצוע חקר מוקיר לאיתור משאבי התמודדות מן העבר כהשראה לעתיד
- **Dream חלימה** - הגעה לתובנה משותפת בדבר דפוסי התמודדות אפקטיביים
- **Design תכנון** - תכנון פעולה מעשי כולל יעדים, מדדים להצלחה ולוח זמנים
- **Sustain קיום** - בניית מחויבות אישית - מנהיגות, וארגונית - מנגנונים ותהליכים .

מה בין תקווה לבין חקר מוקיר?

- המושג תקווה מוגדר על ידי סניידר כחשיבה מכוונת מטרה, שבאמצעותה אנשים מתווים דרכים וכיוונים לקראת השגת אותה מטרה והם מאמינים ביכולתם להתמיד בדרך עד למימושה.
- (סניידר, 1991, 1995, 2002)
- מה בין תקווה לחקר מוקיר? שאלה לקהל

מודל התקווה של סניידר שלושה שלבים

- **1 בניית חלום עתיד**, גיבוש חזון אישי והצבת מטרות (כולל מטרות חלופיות)
- **2 . זיהוי כיוונים** (כולל כיוונים חלופיים) ותכנון דרכים להשגת המטרות, תוך כדי פתרון בעיות והתגברות על המכשולים שבדרך
- **3 זיהוי הכוחות והאמצעים**, שיהוו תשתית יציבה וגיבוי מתמשך להשקעת מאמצים עד למימוש המטרות, כולל האמונה, שיש לי את החיוניות והכוחות המספיקים כדי לממש מטרות אלה.
ההנחה היא, שבעלי תקווה גבוהה לא יוותרו בקלות על מטרותם ויחפשו דרכים אלטרנטיביות
- לממש את חזונם

זמן, מסוגלות, שינוי ומשאבים פנימיים

תכונת התקוותיות וחשיבת התקווה
מחברות בין: העבר ההווה והעתיד,
ההתנסות, החלום, כוחות הנפש
והאמונה בעצמי. תכונה זו, היא
בבחינת אפיון אישיותי, הקיים בנו
מעבר לזמן או למצב מסוים.

שיטת ה'חקר המוקיר' יוצרת שינוי
מתוך המיטב בעבר ומטעינה את
השינוי באנרגיה חיובית.
באופן כזה אנו מקוים לתכנן את
העתיד הטוב יותר מתוך השענות על
הצלחות העבר.